

Sygn. akt VII U 1408/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2017 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 marca 2017 r. w Warszawie

sprawy D. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania D. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującemu D. G. prawo do wcześniejszej emerytury (z warunków szczególnych) od dnia 13 czerwca 2016 roku,

2. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

UZASADNIENIE

D. G., w dniu 2 września 2016 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...), odmawiającej mu prawa do wcześniej emerytury.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że legitymuje się wymaganym 15 - letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił natomiast, jako wykonywanej w warunkach szczególnych pracy w okresie od marca 1977 r. do czerwca 1991 r. oraz w okresie od czerwca 1991 r. do lipca 1996 r. w Przedsiębiorstwach (...) i (...) z siedzibą w W. na stanowisku spawacza elektrycznego i gazowego. Podał, że wskazane powyżej okresy zatrudnienia nie zostały uwzględnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na brak wystawienia przez pracodawcę świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, że wykonywana przez niego praca polegała głównie na spawaniu elektrycznym i gazowym oraz cięciu i montażu rurociągów instalacji ciepłych i chłodniczych. Zakres powierzonych mu zadań obejmował wykonywanie cięć palnikiem acetylenowo-tlenowym rur i kształtowników stalowych, spawanie rurociągów z podnośników lub rusztowań, a także spawanie rurociągów w kanałach i wykopach. Spawanie rur stalowych przebiegało w osłonie argonu i azotu. Realizacja powyższych czynności odbywała się na powietrzu, niezależnie od pory roku i warunków atmosferycznych. Swoją pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez sześć dni w tygodniu. Podkreślił, że ww. zakład pracy już nie istnieje wobec, czego nie ma możliwości uzyskania świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Na okoliczność pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, będących jego

współpracownikami w spornym okresie czasu. W konkluzji odwołania, D. G. zwrócił się o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie na jego rzecz prawa do dochodzonego świadczenia (odwołanie z dnia 2 września 2016 r. k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 września 2016 r., wniósł o jego oddalenie.

Organ rentowy w uzasadnieniu odwołania podniósł między innymi, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, warunkującym prawo do świadczenia. Wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego od marca 1977 r. do czerwca 1991 r. oraz od czerwca 1991 r. do lipca 1996 r. w Przedsiębiorstwach (...) i (...) z siedzibą w W. z uwagi na brak stosownych świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z kolei zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Powyższe okresy pracy stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 19 lipca 2016 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udokumentował on żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze. Jednocześnie na podstawie dowodów dołączonych do wniosku przyjął za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 r. staż sumaryczny w wymiarze 25 lat, 3 miesiące i 14 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił także, że w dniu 12 sierpnia 2016 r. odwołujący przedłożył nowe dokumenty w postaci oświadczenia w sprawie braku dokumentów oraz zeznania świadków, potwierdzające wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w W. w spornym okresie czasu. Ostatecznie jednak Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na gruncie decyzji z dnia 22 sierpnia 2016 r. nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 8 marca 1977 r. do dnia 31 lipca 1996 r. wskazując, że załączone dokumenty nie stanowią dla organu dowodów, potwierdzających okresy pracy w warunkach szczególnych. Wobec powyższego, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...) odmówił D. G. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym i uznał, że odwołanie od ww. decyzji, jako bezzasadne powinno podlegać oddaleniu (odpowiedź na odwołanie z dnia 13 września 2016 r. k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony D. G., urodzony w dniu (...), w dniu 21 czerwca 2016 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych (wniosek z dnia 21 czerwca 2016 r. k. 1-4, tom III a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnych warunkach (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych też względów organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 19 lipca 2016 r., znak: (...), odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonej emerytury. Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od dnia 8 marca 1977 r. do dnia 31 lipca 1996 r. w Przedsiębiorstwach (...) i (...) z siedzibą w W. z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (decyzja z dnia 19 lipca 2016 r., znak: (...) k. 7, tom III a.r.).

W dniu 12 sierpnia 2016 r. ubezpieczony przedłożył w organie rentowym nowe dokumenty w postaci oświadczenia w sprawie braku dokumentów oraz zeznania świadków, potwierdzające wykonywanie pracy w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie (...) i (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 8 marca 1977 r. do dnia 31 lipca 1996 r. W oparciu o powyższe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 22 sierpnia 2016 r. kolejną decyzję znak: (...), odmawiającą ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na brak posiadania 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Organ rentowy podkreślił, że odwołujący w dalszym ciągu nie przedłożył świadectwa pracy

w szczególnych warunkach, a załączone zeznania oraz oświadczenie o braku dokumentów nie stanowią dla organu rentowego dowodów, mogących potwierdzić posiadane przez D. G. okresy pracy w warunkach szczególnych (decyzja z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...), k. 12-13, tom III a.r.).

Ubezpieczony D. G. od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...), złożył odwołanie do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że:

D. G. w okresie od dnia 8 marca 1977 r. do dnia 4 czerwca 1991 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W. na stanowisku montera instalacji sanitarnych oraz montera-spawacza w pełnym wymiarze czasu pracy. Następnie w okresie od dnia 5 czerwca 1991 r. do dnia 31 lipca 1996 r. odwołujący wykonywał pracę na rzecz Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku spawacza w pełnym wymiarze czasu pracy. Oba wymienione wyżej Przedsiębiorstwa zajmowały się wykonywaniem oraz montażem instalacji przemysłowych i sanitarnych takich jak: ogrzewania, instalacje chłodnicze, wentylacje i klimatyzacje. W latach 1977-1996 Przedsiębiorstwo (...) realizowało na terenie W. szereg pojedynczych, oddzielnych inwestycji mieszkaniowych w zakresie zarówno mniejszych, jak i większych projektów budowlanych, natomiast Przedsiębiorstwo (...) realizowało kilka projektów budowlanych w tym samym czasie. Generalnym wykonawcą powyższych robót były firmy budowlane: (...), (...) bądź (...), które zlecały Przedsiębiorstwom kompleksowe wykonanie wszystkich instalacji w obiektach mieszkaniowych, jak i przemysłowych. Przed przystąpieniem do pracy, odwołujący uzyskał uprawnienia spawacza I stopnia, natomiast w dniu 17 maja 1977 r. ukończył kurs podstawowy z zakresu spawania gazowego. W styczniu 1984 r. odwołujący ukończył kurs podstawowy z zakresu spawania łukowego oraz gazowego II stopnia R.S1.1, a także uzyskał uprawnienia II stopnia do spawania gazowego RS1.1 w zakresie złączy doczołowych o grubości 2,5-6,5 mm. Do obowiązków odwołującego w całym okresie zatrudnienia w ww. Przedsiębiorstwach należało wykonywanie prac spawalniczych, które były przez niego realizowane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zazwyczaj od godziny 7:00 do 17:00. Prace spawalnicze były wykonywane przez odwołującego także w okresie zimowym, bez względu na panujące warunki atmosferyczne. Ubezpieczony pracował w grupie 3-4 osobowej, w systemie jednozmianowym, aczkolwiek na budowach trafiały się okresy, w których pracownicy z uwagi na natłok obowiązków wykonywali pracę ponad obowiązujące ich normy czasu pracy, bądź w systemie dwuzmianowym. Odwołujący zajmował się głównie spawaniem gazowym, do którego używany był tlen-acetylen oraz argon bądź dwutlenek węgla. Prace spawalnicze wykonywał przy użyciu tzw. palników gazowych lub specjalnych półautomatów w związku z czym był wyposażony w specjalny strój roboczy, na który składały się okulary, odpowiednie rękawice, ubranie oraz maski spawalnicze. Pracownicy wykonujący prace spawalnicze, w tym odwołujący, otrzymywali dodatek za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia w postaci mleka. Na ich rzecz nie były natomiast wypłacane dodatki o charakterze pieniężnym. W lutym 1996 r. ubezpieczony odbył szkolenie z zakresu spawania gazowego rur ocynkowanych lutami firmy (...) typu (...) oraz z zakresu spawania elektrycznego żeliwa, stali kwasoodpornych elektrodami otulonymi typu (...), (...) i (...). Bezpośrednim przełożonym odwołującego w spornym okresie czasu był kierownik S. D. i to pod jego nadzorem odwołujący wykonywał wszystkie opisane powyżej czynności (książka spawacza k. 10-16, zaświadczenie z dnia 23 lutego 1996 r. k. 17, dokumentacja k. 37, świadectwo pracy z dnia 4 czerwca 1990 r. k. 40, wniosek o przeprowadzenie egzaminu kwalifikacyjnego k. 43, umowa z dnia 31 sierpnia 1971 r. k. 45-46, umowa o pracę z dnia 8 marca 1977 r. k. 63, protokół egzaminu k. 66, podanie z dnia 7 marca 1977 r. k. 93, zeznania świadka S. D. k. 106-108, k. 111, zeznania świadka J. S. k. 108-109, k. 111, zeznania odwołującego k. 109-111 a.s.).

W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwach (...) i (...) w W., odwołujący wykonywał pracę również na zasadzie oddelegowania służbowego na budowach eksportowych. W 1979 r. odwołujący zawarł umowę o pracę na czas określony od dnia 1 lutego 1979 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. na budowie (...) na stanowisku montera. Analogiczną umowę o pracę odwołujący realizował w okresie od dnia 19 sierpnia 1986 r. do dnia 12 stycznia 1987 r. na stanowisku montera-spawacza. Na powyższej budowie eksportowej D. G. przebywał również w okresie od dnia 19 sierpnia 1986 r. do dnia 12 stycznia 1987 r., gdzie wykonywał tożsamą pracę. Z kolei w okresie od dnia 13 stycznia 1987 r. do dnia 27 stycznia 1987 r. odwołujący przebywał na urlopie dewizowym. W okresach przebywania na budowach eksportowych (...) w P., odwołujący również wykonywał prace spawalnicze tylko na rurociągach ciepłowniczych.

Z uwagi na fakt, że w Czechach rurociągi ciepłej wody były wykonywane z rur kwasoodpornych, odwołujący wykonywał spawanie w osłonie argonu. W tym czasie przełożonym odwołującego był J. S., który nadzorował prawidłowość wykonywanych przez niego czynności. Zarówno w okresie zatrudnienia na miejscu, jak i na budowach eksportowych, odwołujący zajmował się spawaniem gazowym, jak i elektrycznym. W powyższym zakresie odwołujący stosował zaawansowane techniki spawalnicze, wykorzystując w tym celu m.in. uprawnienia szwajcarskiej firmy (...) do lutowania na twardo przy pomocy palnika acetylenowo-tlenowego, używanego do spawania rurociągów ocynkowanych. Jako spawacz odwołujący pracował stale i w wymiarze pełnego etatu, a do jego zadań poza spawaniem należało także wykonywanie wszelkich czynności przygotowawczych, polegających m.in. na cięciu rur i frazowaniu. Odwołujący wykonywał przy tym prace monterskie, które polegały na układaniu rur do spawania i stanowiły jeden z etapów prac spawalniczych. Prace spawalnicze zajmowały odwołującemu około 6 godzin dziennie, natomiast prace przygotowawcze około 1 godziny dziennie. Od 1976 r. odwołujący pełnił także funkcję brygadzysty, co polegało na tym, że oprócz wykonywania dotychczasowych czynności, kierował także pracą kilkusobowej brygady, w skład której wchodził spawacz, dwóch monterów i dwóch pomocników. Skład brygady zależał od charakteru wykonywanej pracy. Jako brygadzysta odwołujący przed przystąpieniem do realizacji właściwych czynności musiał zapoznać się z projektami instalacyjnymi, co zajmowało mu około 5-10 minut dziennie. Po wykonaniu prac spawalniczych, D. G. kontrolował pracę pozostałych pracowników pod względem prawidłowości zrealizowanych przez nich czynności monterskich. W trakcie całego powyższego okresu zatrudnienia odwołujący nie korzystał z urlopów bezpłatnych (dokumentacja k. 37, umowa o pracę na czas określony k. 49-51, umowa o pracę na czas określony k. 68-69, umowa o pracę na budowie eksportowej k. 70-74, k. 77-81, zeznania świadka S. D. k. 106-108, k. 111, zeznania świadka J. S. k. 108-109, k. 111, zeznania odwołującego k. 109-111 a.s.).

W toku postępowania sądowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w okresie od marca 1977 r. do czerwca 1991 r. w Przedsiębiorstwie (...) w W. oraz od czerwca 1991 r. do lipca 1996 r. w Przedsiębiorstwie (...) w W. wykonywana była w warunkach szczególnych uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów dotyczących I kategorii zatrudnienia i zarządzeniach właściwych ministrów (postanowienie z dnia 4 stycznia 2017 r. k. 109 a.s.).

W opinii z dnia 7 lutego 2017 r. biegły sądowy ds. bhp mgr J. P. stwierdził, że uznanie prac za wykonywane w szczególnych warunkach jest możliwe, gdy stanowisko lub rodzaj pracy wykonywanej przez pracownika ściśle odpowiada odpowiedniemu zapisowi zawartemu w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W ocenie biegłego prace odwołującego związane ze spawaniem odpowiadają rodzajowi prac określonymu w Dziale XIV – Prace różne, pod poz. 12 – Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Biegły wskazał, że analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego daje podstawy do stwierdzenia, że odwołujący D. G. w spornym okresie czasu był zatrudniony przy pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości jednocześnie wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Odwołujący był bowiem narażony na odpryski spawalnicze, mogące powodować możliwość doznania poparzeń, opłuki metalu, iskry, mogące powodować urazy mechaniczne oczu i twarzy, pyły i dymy nieorganiczne, mogące powodować przewlekłe zapalenia oskrzeli i zwłóknienia płuc, promieniowanie nadfioletowe i podczerwone, mogące powodować uszkodzenia wzroku i skóry, działanie promieniowania UV na narząd wzroku, objawiające się zapaleniem spojówek i rogówki, a nawet czasową ślepotą, przenoszenie ciężkich narzędzi i elementów oraz wymuszoną pozycję ciała, mogącą powodować bóle pleców, ramion, rąk i nóg, a nawet być przyczyną urazów kręgosłupa, zagrożenie pożarem lub wybuchem oraz zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym, przy spawaniu elektrycznym. W konkluzji biegły stwierdził, że istnieją podstawy prawne do uznania pracy wykonywanej przez odwołującego w okresach od dnia 18 maja 1977 r. do dnia 31 stycznia 1979 r., od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 16 lipca 1980 r., od dnia 19 października 1980

r. do dnia 4 czerwca 1991 r. oraz od dnia 5 czerwca 1991 r. do dnia 31 lipca 1996 r. z wyłączeniem 25 dni okresów nieskładkowych (zasilek chorobowy wypłacany z ubezpieczenia chorobowego), przypadających po dniu 14 listopada 1991 r. oraz 15 dni urlopu dewizowego po kontrakcie zakończonym w styczniu 1987 r. w Przedsiębiorstwach (...) i (...) w W., jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach uprawniającej do niższego wieku emerytalnego zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., ujętej w Dziale XIV pod poz. 12.

Jednocześnie biegły wskazał, że do okresu pracy w warunkach szczególnych nie można zaliczyć następujących okresów: od dnia 8 marca 1977 r. do dnia 17 maja 1977 r., od dnia 1 lutego 1979 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. oraz od dnia 17 lipca 1980 r. do dnia 18 października 1980 r. ze względu na brak dostatecznego materiału dowodowego dotyczącego aktywności zawodowej odwołującego w wymienionych okresach wykonywania pracy (opinia biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy z dnia 7 lutego 2017 r. k. 115-125 a.s.).

Do powyższej opinii żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń (pismo procesowe z dnia 20 lutego 2017 r. k. 136-137, protokół rozprawy z dnia 9 marca 2017 r. k. 140-142 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych odwołującego, a także na podstawie wiarygodnych zeznań odwołującego D. G. (k. 109-111 a.s.) oraz świadków S. D. (k. 106-108, k. 111 a.s.) i J. S. (k. 108-109, k. 111 a.s.).

Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznania świadków S. D. i J. S., Sąd ocenił jako wiarygodne biorąc pod uwagę fakt, że świadkowie jako osoby niespokrewnione i niepowiązane z żadną ze stron, nie miały interesu w składaniu zeznań nieodpowiadających rzeczywistości. Powyższe zeznania były szczególnie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem świadkowie byli bezpośrednimi przełożonymi odwołującego, a zatem posiadali najbardziej miarodajną wiedzę w przedmiocie charakteru jego pracy w spornym okresie czasu. Wskazani wyżej świadkowie wyjaśnili na czym dokładnie polegała praca D. G. w Przedsiębiorstwach (...) i (...) w W.. Podobnie Sąd ocenił zeznania odwołującego, który wskazał, że w spornym okresie czasu u ww. pracodawców stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze w trakcie, których używany był tlen-acetylen oraz argon bądź dwutlenek węgla. Powyższymi zeznaniami odwołującego, jak i świadków Sąd dał wiarę w całości, jako że są one spójne, logiczne, a także w pełni korespondują z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego, jak również z opinią biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. P. z dnia 7 lutego 2017 r.

Ponadto Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. P. z dnia 7 lutego 2017 r. (k. 115-125 a.s.). Odnosząc się do sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego, Sąd uznał ją za przekonującą, rzeczową i merytorycznie uzasadnioną. Sąd wziął pod uwagę fakt, że opinia ta uwzględnia i odnosi się do rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie czasu i wykonywanych przez niego obowiązków, co biegły szczegółowo omówił. Opinia ta jest również zgodna z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami świadków i odwołującego. Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu okoliczność, że odwołujący w spornym okresie czasu stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace, które spełniają przesłanki do uznania ich za prace wykonywane w warunkach szczególnych – spowodowała, że okres ten winien być zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych, uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie D. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2016 r., poz. 887 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ww. ustawa jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które w § 4 wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że D. G. ukończył w dniu 13 czerwca 2016 r. wymagany wiek 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, jak również udowodnił wymaganą ilość okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat, według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r.

Przedmiotem sporu pozostawało natomiast ustalenie, czy odwołujący posiada na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył mu bowiem do okresów pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od marca 1977 r. do czerwca 1991 r. oraz od czerwca 1991 r. do lipca 1996 r. w Przedsiębiorstwach (...) i (...) siedzibą w W., z uwagi na brak stosownych świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Z treści wykazu A Działu XIV, poz. 12, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, które były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu tego Rozporządzenia. Jednocześnie zdaniem Sądu fakt wykonywania przez D. G. pracy w szczególnych warunkach we

wskazanych powyżej spornych okresach czasu znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadków S. D. i J. S. – współpracowników ubezpieczonego, którzy byli także jego przełożonymi w spornych okresach zatrudnienia i którzy zgodnie wskazali, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w warunkach szczególnych prace, polegające na spawaniu gazowym i elektrycznym, zarówno w Przedsiębiorstwie (...), jak i w Przedsiębiorstwie (...) w W.. Należy również wskazać, że świadkowie S. D. i J. S. stanowili wiarygodne osobowe źródła dowodowe dla Sądu, ponieważ pracowali w wymienionych zakładach pracy w okresach pokrywających się z zatrudnieniem tam ubezpieczonego D. G.. Świadczenie w sposób kompletny i zbieżny opisywali zakres obowiązków odwołującego, precyzując, że wykonywał on takie same prace w takich samych warunkach przez wszystkie okresy zatrudnienia w wymienionych zakładach pracy, co pozwoliło Sądowi w sposób nie budzący wątpliwości przyjąć, że ubezpieczony wykonywał w zakwestionowanym przez pozwanego okresie czasu prace stricte spawalnicze. Z kolei prace monterskie stanowiły jeden z początkowych etapów realizacji prac spawalniczych, albowiem polegały na układaniu rur do spawania. Nie bez znaczenia była także okoliczność, że wnioskodawca analogiczne prace wykonywał w obu zakładach pracy, cały czas wykonując prace spawalnicze oraz prace monterskie, stanowiące jeden z etapów realizacji prac spawalniczych. Opisane powyżej prace monterskie, Sąd Okręgowy potraktował zatem jako element początkowy, konieczny do rozpoczęcia realizacji podstawowych zadań do wykonania. W tym względzie istotne znaczenie w sprawie ma również wskazany powyżej wykaz stanowisk pracy, stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. i nie można go pomijać przy ocenie charakteru pracy odwołującego. Odwołujący w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym oraz gazowym. Odwołujący niewątpliwie był zatem zatrudniony przy pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia, albowiem był narażony m.in. na odpryski spawalnicze, mogące powodować możliwość doznania poparzeń, opiłki metalu, iskry, mogące powodować urazy mechaniczne oczu i twarzy, pyły i dymy nieorganiczne, mogące powodować przewlekłe zapalenia oskrzeli i zwłóknienia płuc, promieniowanie nadfioletowe i podczerwone, mogące powodować uszkodzenia wzroku i skóry, działanie promieniowania UV na narząd wzroku, objawiające się zapaleniem spojówek i rogówki, a nawet czasową ślepotą, a także zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym, przy spawaniu elektrycznym. Sąd Okręgowy nie znalazł przy tym jakichkolwiek podstaw, aby kwestionować wiarygodność materiału dowodowego, w tym zeznań ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 4 stycznia 2017 r., zwłaszcza w świetle potwierdzenia tych okoliczności przez świadków S. D. i J. S.. Podkreślenia wymaga również, że powyższe zeznania pozostają w zgodzie z opinią wydaną przez biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy J. P. (k. 115-125 a.s.).

Biorąc powyższe pod uwagę oraz w oparciu o zgromadzone dokumenty pracownicze nie ulega wątpliwości, że praca wnioskodawcy w okresie kwestionowanym przez organ rentowy, przy spawaniu gazowym i elektrycznym była pracą o znacznej szkodliwości dla jego zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości. Świadczy o tym zarówno zakres jego obowiązków, charakter pracy, jak i warunki w jakich praca ta była świadczona. Odnosząc się natomiast do twierdzeń organu rentowego dotyczących tego, że odwołujący nie udokumentował ww. okresu zatrudnienia, albowiem nie przedłożył na powyższą okoliczność świadectwa pracy w warunkach szczególnych, to wskazać należy, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, czy też zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione przez pracodawcę, nie stanowią dokumentów urzędowych w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo bądź zaświadczenie nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo pracy, czy też ww. zaświadczenie traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Ponadto z powołanego wyżej § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wobec powyższego, zakwestionowanie tych dokumentów przez organ rentowy, czy to w sytuacji braku ich przedłożenia, czy też w sytuacji wadliwego ich sporządzenia, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia pracownika w warunkach szczególnych za pomocą innych środków dowodowych w toku postępowania

sądowego. Świadczenie pracy w szczególnych warunkach oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – jak już wyżej wskazano - nie stanowią wyłącznego dowodu służącego do wykazania charakteru świadczonej pracy. W tym jednak zakresie, ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na ubezpieczonym. W realiach rozpoznawanej sprawy, odwołujący D. G. sprostał przedmiotowemu obowiązkowi procesowemu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zważył, że wskazane przez biegłego sądowego okresy zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwach (...) i (...) w W., tj. okresy od dnia 18 maja 1977 r. do dnia 31 stycznia 1979 r., od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 16 lipca 1980 r., od dnia 19 października 1980 r. do dnia 4 czerwca 1991 r. oraz od dnia 5 czerwca 1991 r. do dnia 31 lipca 1996 r. z wyłączeniem 25 dni okresów nieskładkowych (zasilek chorobowy wypłacany z ubezpieczenia chorobowego), przypadających po dniu 14 listopada 1991 r. oraz 15 dni urlopu dewizowego po kontrakcie zakończonym w styczniu 1987 r., podlegają zaliczeniu do stażu pracy - jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Tym samym łączny staż pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach wynosi ponad 15 lat. Ubezpieczony spełnia zatem wszystkie przesłanki z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 22 sierpnia 2016 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał odwołującemu D. G. prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych od dnia 13 czerwca 2016 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, uprawniającego do emerytury (pkt. 1 wyroku).

Jednocześnie w pkt. 2 wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia, w oparciu o treść art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ustalenie, że odwołujący spełnił warunek wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymagało bowiem przeprowadzenia sądowego postępowania dowodowego, w tym dopuszczenia dowodu z zeznań świadków S. D. i J. S. oraz przesłuchania odwołującego. Organ rentowy nie ma tych możliwości dowodowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż ograniczony jest środkami dowodowymi wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49).

Zgodnie z art. 118 ust. 1a ww. ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Działając zaś na podstawie powołanego przepisu, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, powodującej opóźnienie w wypłacie świadczenia, mając na uwadze fakt, że dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń, co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, mającego wpływ na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w pkt. 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)